

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Rijn IJssel

**ONDERZOEK KWALITEIT EXAMINERING
2010 - 2011**

Utrecht, juni 2011

Vaststelling rapport

Dit rapport bevat de resultaten van het onderzoek naar de kwaliteit van de examinering dat in de periode van februari tot en met april 2011 plaatsvond bij Stichting Regionaal Opleidingencentrum Arnhem Rijn IJssel College (hierna: Rijn IJssel) te Arnhem.

Het rapport is vastgesteld op 24 juni 2011.

Dit rapport mag alleen in zijn volledige vorm vermenigvuldigd worden zonder toestemming van de inspectie of de instelling.

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
1 Inleiding	11
1.1 Regeling standaarden examenkwaliteit mbo	11
1.2 Onderzochte opleidingen	11
1.3 Inkoop	11
1.4 Toezicht op talen en Leren, Loopbaan en Burgerschap	12
1.5 Uitgebreide informatie over het onderzoek	12
1.6 Onderbouwing van de beoordeling	12
2 Kwaliteit examinering bij Laboratoriumtechniek	13
2.1 Algemeen beeld	13
2.2 Exameninstrumenten (standaard 3 en 4)	13
2.3 Afname, beoordeling en diplomering (standaard 5)	14
3 Kwaliteit examinering bij EWI	15
3.1 Algemeen beeld	15
3.2 Examenkwaliteit (standaard 3 en 4)	15
3.3 Afname, beoordeling en diplomering (standaard 5)	17
3.4 Vertrouwen beroepenveld (standaard 1), deskundigheid betrokkenen (standaard 2) en borging kwaliteit (standaard 6)	17
3.5 Naleving wettelijke vereisten (standaard 7)	18
4 Kwaliteit examinering bij MCT	21
4.1 Algemeen beeld	21
4.2 Exameninstrumenten (standaard 3 en 4)	21
4.3 Afname, beoordeling en diplomering (standaard 5)	23
4.4 Vertrouwen beroepenveld (standaard 1), deskundigheid betrokkenen (standaard 2) en borging kwaliteit (standaard 6)	23
4.5 Naleving wettelijke vereisten (standaard 7)	24
5 Kwaliteit examinering bij Zorg en Welzijn	25
5.1 Algemeen beeld	25
5.2 Exameninstrumenten (standaard 3 en 4)	26
5.3 Afname, beoordeling en diplomering (standaard 5)	28
5.4 Vertrouwen beroepenveld (standaard 1), deskundigheid betrokkenen (standaard 2) en borging kwaliteit (standaard 6)	29
5.5 Naleving wettelijke vereisten (standaard 7)	30
6 Kwaliteit examinering bij KCMD	31
6.1 Algemeen beeld	31
6.2 Exameninstrumenten (standaard 3 en 4)	32
6.3 Afname, beoordeling en diplomering (standaard 5)	34
6.4 Vertrouwen beroepenveld (standaard 1), deskundigheid betrokkenen (standaard 2) en borging kwaliteit (standaard 6)	35
6.5 Naleving wettelijke vereisten (standaard 7)	36
7 Conclusies en vervolgtoezicht	37
Bijlage 1 Examenstandaarden en normering	39
Bijlage 2 Exameninstrumenten talen competentiegerichte opleidingen	43

Samenvatting

Dit rapport bevat de resultaten van het onderzoek naar de kwaliteit van de examinering in de periode van februari tot en met april 2011 is uitgevoerd bij Rijn IJssel.

Resultaat van het onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) heeft voor het onderzoek naar de kwaliteit van de examinering een aselechte steekproef van opleidingen getrokken. De beoordeling per onderzochte opleiding staat in tabel 0.1.

Tabel 0.1 Beoordeling examenkwaliteit bij Rijn IJssel

Standaard	Vertrouwen beroepenveld	Borging deskundigheid	Inhoudelijke uitstroomeisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Afname, beoordeling, diplomering	Borging examinering	Naleving wettelijke eisen	Nederlands standaard 3 en 4	Moderne vreemde talen standaard 3 en 4	Eindeoordeel: voldoende of onvoldoende examenkwaliteit
	1	2	3	4	5	6	7	3/4	3/4	
Examenenheid Laboratoriumtechniek										
93716 Analist (Technisch onderwijs assistent), BBL	-	-	-	-	V	-	-	V	V	V
Examenenheid EWI										
10260 Monteur elektrische bedrijfsinstallaties (MBI), BBL	V	O	V	V	O	O	V	-	-	O
10261 Monteur sterkstroominstallaties (MSI), BOL	V	O	V	V	O	O	V	-	-	O
10544 Distributiemonteur gas (DMg), BBL	-	-	-	-	V	-	-	-	-	V
Examenenheid MCT										
93420 Autotechniek (Eerste autotechnicus), BBL	V	O	O	O	O	O	V	V	V	O
Examenenheid Zorg en Welzijn										
10426 Verpleegkundige, BBL	V	V	V	V	V	O	V	-	-	V
91370 Sociaal-cultureel werker, BOL	V	V	V	V	V	O	V	O	-	V
92640 Helpende zorg & welzijn, BOL	V	V	V	V	V	O	V	V	-	V
Examenenheid KCMD										
90413 Mediavormgever (Grafische vormgeving), BBL	V	O	V	O	O	O	V	V	V	O
91210 Allround grimeur, BOL	V	O	O	O	O	O	V	-	V	O
O = onvoldoende / V = voldoende / - = n.v.t.										

Exameneenheden Laboratoriumtechniek en Zorg en Welzijn

Eindoordeel voldoende

De examinering van de onderzochte opleidingen is van voldoende kwaliteit.

Exameneenheid EWI

Eindoordeel voldoende

De examinering van de opleiding Distributiemonteur gas (DMg), BBL is van voldoende kwaliteit.

Eindoordeel onvoldoende

De examenkwaliteit van de opleidingen Monteur elektrische bedrijfsinstallaties (MBI), BBL en Monteur sterkstroominstallaties (MSI), BOL is onvoldoende, omdat de examencommissie zich onvoldoende vergewist van het verloop van de afname en beoordeling van examens en de examenkwaliteit onvoldoende is geborgd. Ook de deskundigheid van de betrokkenen bij de examinering is onvoldoende in kaart gebracht.

Exameneenheid MCT

Eindoordeel onvoldoende

De examinering van de opleiding Autotechniek (Eerste autotechnicus), BBL, is van onvoldoende kwaliteit. Het exameninstrumentarium voldoet niet aan de uitstroomeisen en niet aan de toetstechnische eisen. De examenprocessen van afname, beoordeling en diplomering verlopen niet deugdelijk en de integrale examenkwaliteit is onvoldoende geborgd. De deskundigheid van de betrokkenen bij de examinering is onvoldoende in kaart gebracht.

Exameneenheid KCMD

Eindoordeel onvoldoende

De examenkwaliteit van de opleidingen Mediavormgever (Grafische vormgeving), BBL en Allround Grimeur, BOL is onvoldoende, omdat het exameninstrumentarium voor Mediavormgever niet voldoet aan de toetstechnische eisen en het exameninstrumentarium voor Allround Grimeur niet voldoet aan de uitstroomeisen en niet aan de toetstechnische eisen. Voor beide opleidingen vergewist examencommissie zich onvoldoende van het verloop van de afname en beoordeling van examens en is de examenkwaliteit onvoldoende geborgd. De deskundigheid van de betrokkenen is onvoldoende geborgd.

Beoordelingskader inclusief normering

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de examenstandaarden en de bijbehorende normering, die zijn vastgesteld in de ministeriële 'Regeling standaarden examenkwaliteit mbo' (zie bijlage 1).

De examenkwaliteit is voldoende wanneer vijf van de zeven standaarden voldoende zijn, waaronder in elk geval standaard 3, 4, 5 en 7. Maximaal twee van de standaarden 1, 2 en 6 mogen onvoldoende zijn om tot een voldoende eindoordeel te komen. Het oordeel voor de talen (CEF en referentie niveau) telt dit onderzoeksjaar niet mee in het eindoordeel van de opleiding.

Vervolgtoezicht bij voldoende examenkwaliteit

Bij de opleidingen waarvan de examenkwaliteit voldoende is, is het onderzoeksjaar 2010-2011 hierbij afgerond.

Vervolgtoezicht bij onvoldoende examenkwaliteit

Bij de opleidingen waarvan geconstateerd is dat de examenkwaliteit onvoldoende is, doet de inspectie een melding aan de minister van OCW. Daarnaast intensificeert de inspectie het toezicht op de examens bij deze opleidingen. De instelling krijgt de gelegenheid de examinering te verbeteren waarna de inspectie bij deze opleidingen een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitvoert. Over dit onderzoek maakt de inspectie te zijner tijd nadere afspraken met de instelling.

1 Inleiding

In het middelbaar beroepsonderwijs is de onderwijsinstelling verantwoordelijk voor de examenkwaliteit van de beroepsopleidingen. De inspectie houdt binnen de sector bve toezicht op de kwaliteit van deze examinering.

1.1 Regeling standaarden examenkwaliteit mbo

De examenkwaliteit is beoordeeld aan de hand van de zeven standaarden, die in het Toezichtkader bve 2009 staan. Daarnaast is de Aanvulling voor 2010 op het Toezichtkader bve 2009 als kader gebruikt. De standaarden en de normering zijn vastgesteld in de ministeriële 'Regeling standaarden examenkwaliteit mbo'.

In bijlage 1 staan de examenstandaarden met de bijbehorende criteria en portretten. In de portretten is beschreven wanneer toereikend aan een criterium is voldaan.

1.2 Onderzochte opleidingen

Voor het onderzoek naar de kwaliteit van examinering is een aselechte steekproef getrokken uit het aanbod van eindtermgerichte en competentiegerichte opleidingen (zie tabel 1.1).

Tabel 1.1 Onderzochte opleidingen bij Rijn IJssel

Crebo	Naam opleiding	Leerweg	Deelkwalificatie(s)*	Exameneenheid en plaatsnaam bezochte locatie(s)
10260	Monteur elektrische bedrijfsinstallaties (MBI)	BBL	50910 50938 50939	EWI, Arnhem
10261	Monteur sterkstroominstallaties (MSI)	BOL	50942 50943 50944	EWI, Arnhem
10426	Verpleegkundige	BBL	51551 51555 51557 51559 51560	Zorg en Welzijn, Arnhem
10544	Distributiemonteur gas (DMg)	BBL	52036 52791	EWI, Arnhem
90413	Mediavormgever (Grafische vormgeving)	BBL		KCMD, Arnhem
91210	Allround grimeur	BOL		KCMD, Arnhem
91370	Sociaal-cultureel werker	BOL		Zorg en Welzijn, Arnhem
92640	Helpende zorg & welzijn	BOL		Zorg en Welzijn, Arnhem
93420	Autotechniek (Eerste autotechnicus)	BBL		MCT, Arnhem
93716	Analist (Technisch onderwijs assistent)	BBL		Laboratoriumtechniek, Arnhem

* alleen van toepassing bij eindtermgerichte opleidingen

1.3 Inkoop

De instelling heeft tijdens de inventarisatiefase aangegeven of er sprake is van (deel)inkoop van exameninstrumenten en/of -diensten bij een leverancier en zo ja, wat er wordt ingekocht. Het (deels) ingekochte exameninstrumentarium wordt bij de onderwijsinstelling onderzocht, aangezien de leveranciers geen toezichtobject zijn voor de inspectie.

1.4 Toezicht op talen en Leren, Loopbaan en Burgerschap

Bij de competentiegerichte opleidingen waarvan de deelnemers gestart zijn in cohort 2007 of later, onderzoekt de inspectie de exameninstrumenten voor Nederlands en de moderne vreemde talen.

Daarnaast is bij deze opleidingen ook de verantwoording over Leren, Loopbaan en Burgerschap (ook wel: LLB) onderzocht.

Voor het toezicht op talen is naast het Toezichtkader bve, ook de brief van de staatssecretaris van OCW van 22 december 2008 (kenmerk BVE/2008/88699) en de brief van 29 januari 2010 (kenmerk BVE/Stelsel 180716) van toepassing.

Voor het toezicht op LLB is het brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap 2007 van toepassing. De instelling levert een verantwoordingsdocument aan voor LLB.

1.5 Uitgebreide informatie over het onderzoek

Uitgebreide informatie over de standaarden, de normering, het toezicht op talen, de werkwijze bij inkoop en de opzet van het onderzoek treft u onder andere aan in:

- het Toezichtkader bve 2009;
- de Aanvulling voor 2010 op het Toezichtkader bve 2009;
- het brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap 2007 (inclusief het addendum Nederlands in het kader van burgerschap 2007);
- de brief van de staatssecretaris van OCW van 22 december 2008 (kenmerk BVE/2008/88699);
- de brief van de staatssecretaris van OCW van 29 januari 2010 (kenmerk BVE/Stelsel 180716);
- Wet Referentieniveaus;
- website inspectie: www.onderwijsinspectie.nl

1.6 Onderbouwing van de beoordeling

De resultaten van het onderzoek naar de examenkwaliteit zijn gebaseerd op de aangeleverde zelfbeoordeling inclusief de onderliggende documenten, het onderzoek naar de exameninstrumenten en de gesprekken met vertegenwoordigers van de instelling. De voorlopige bevindingen van het onderzoek zijn ter afsluiting van het bezoek teruggekoppeld aan het college van bestuur.

In deze rapportage leest u de onderbouwing van het eindoordeel per opleiding. De conclusies van het onderzoek en, indien van toepassing, het vervolgtoezicht staan in het laatste hoofdstuk vermeld.

2 Kwaliteit examinering bij Laboratoriumtechniek

In dit hoofdstuk staat de toelichting van de inspectie op de beoordeling van de examenkwaliteit per onderzochte opleiding. Indien het oordeel onvoldoende is, wordt onderbouwd op welke bevindingen dit oordeel is gebaseerd.

2.1 Algemeen beeld

In tabel 2.1 staat de beoordeling per onderzochte opleiding.

Tabel 2.1 Examenkwaliteit onderzochte opleiding

	Standaard									
	Vertrouwen beroepenveld	Borging deskundigheid	Inhoudelijke uitstroomeisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Afname, beoordeling, diplomering	Borging examinering	Naleving wettelijke eisen	Nederlands standaard 3 en 4	Moderne vreemde talen standaard 3 en 4	Eindoordeel: voldoende of onvoldoende examenkwaliteit
	1	2	3	4	5	6	7	3/4	3/4	
93716 Analist (Technisch onderwijs assistent), BBL	-	-	-	-	V	-	-	V	V	V
O = onvoldoende / V = voldoende / - = n.v.t.										

Algemene opmerking

Binnen de opleiding Analist (Technisch onderwijs assistent) is uitsluitend gediplomeerd op basis van evc. Om deze reden is alleen standaard 5 beoordeeld.

Toelichting bij beoordeling examenkwaliteit

De examinering van de onderzochte opleiding is van voldoende kwaliteit. Diploma's en certificaten worden op deugdelijke gronden afgegeven.

Bij de competentiegerichte opleiding Analist (Technisch onderwijs assistent) zijn de exameninstrumenten voor Nederlands en Engels beoordeeld. Deze exameninstrumenten voldoen aan de uitstroomeisen en de toetstechnische eisen.

2.2 Exameninstrumenten (standaard 3 en 4)

Conclusie en toelichting exameninstrumenten talen

De opleiding 93716 Analist (Technisch onderwijs assistent) is een mbo-opleiding op niveau 4. De inspectie heeft de exameninstrumenten van Nederlands en Engels op CEF-niveau onderzocht.

Het eindoordeel voor Nederlands en voor Engels is voldoende. Het exameninstrumentarium voor Nederlands en Engels is ingekocht bij de leverancier Bureau ICE en onveranderd ingezet. De inspectie heeft dit instrumentarium op een eerder moment onderzocht en voldoende bevonden. Het oordeel voor het ingekochte

exameninstrumentarium is overgenomen in dit rapport. In bijlage 2 staat de tabel met daarin de oordelen.

2.3 Afname, beoordeling en diplomering (standaard 5)

De deugdelijkheid van de afname, beoordeling en diplomering is beoordeeld op het niveau van de opleiding.

Conclusie en toelichting

De onderzochte opleiding voldoet aan de eisen van deze standaard. De diplomering verloopt deugdelijk.

De opleiding 93716 Analist (Technisch onderwijs assistent) heeft uitsluitend diploma's afgegeven op basis van evc-rapportages. Deze vier diploma's zijn op deugdelijke gronden afgegeven. De rapportages bevatten voldoende informatie voor de examencommissie om tot een beslissing te komen. Op basis van de evc-rapportages zijn door de instelling assessments uitgevoerd voor Nederlands en Engels waarna diplomering heeft plaatsgevonden.

De evc-procedure is gescheiden van opleiden en diplomeren. De evc-rapportages zijn opgesteld door het evc-punt van ROC Rijn IJssel en beoordeeld door de examencommissie van de opleiding Analist (Technisch onderwijs assistent). Deze beoordeling heeft plaatsgevonden aan de hand van de Checklist Ervaringscertificaat voor examencommissies die door alle exameneenheden van ROC Rijn IJssel moet worden gehanteerd.

Leren, Loopbaan en Burgerschap

Laboratoriumtechniek heeft in een verantwoordingsdocument vastgelegd hoe zij de examinering voor de zeven kerntaken van het brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap heeft ingericht.

3 Kwaliteit examinering bij EWI

In dit hoofdstuk staat de toelichting van de inspectie op de beoordeling van de examenkwaliteit per onderzochte opleiding. Indien het oordeel onvoldoende is, wordt onderbouwd op welke bevindingen dit oordeel is gebaseerd.

3.1 Algemeen beeld

In tabel 3.1 staat de beoordeling per onderzochte opleiding.

Tabel 3.1 Examenkwaliteit onderzochte opleidingen

	Standaard									
	Vertrouwen beroepenveld	Borging deskundigheid	Inhoudelijke uitstroomseisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Afname, beoordeling, diplomering	Borging examinering	Naleving wettelijke eisen	Nederlands standaard 3 en 4	Moderne vreemde talen standaard 3 en 4	Eindoordeel: voldoende of onvoldoende examenkwaliteit
	1	2	3	4	5	6	7	3/4	3/4	
10260 Monteur elektrische bedrijfsinstallaties (MBI), BBL	V	O	V	V	O	O	V	-	-	O
10261 Monteur sterkstroominstallaties (MSI), BOL	V	O	V	V	O	O	V	-	-	O
10544 Distributiemonteur gas (DMg), BBL	-	-	-	-	V	-	-	-	-	O
O = onvoldoende / V = voldoende / - = n.v.t.										

Algemene opmerking

Voor de opleiding 10544, Distributiemonteur gas (DMG) zijn alleen diploma's afgegeven naar aanleiding van de verzilvering van een evc-certificaat. Om deze reden is alleen standaard 5 beoordeeld. Deze is met een voldoende beoordeeld. In paragraaf 3.3 is de toelichting op deze beoordeling opgenomen.

Toelichting bij beoordeling examenkwaliteit

De examinering van de onderzochte opleidingen 10260 Monteur elektrische bedrijfsinstallaties (MBI) en 10261 Monteur sterkstroominstallaties (MSI) is van onvoldoende kwaliteit. Het exameninstrumentarium voldoet aan de uitstroomseisen en aan de toetstechnische eisen. De examenprocessen van afname en beoordeling verlopen niet deugdelijk en de integrale examenkwaliteit is onvoldoende geborgd. De deskundigheid van de betrokkenen bij de examinering is onvoldoende in kaart gebracht. De examinering van 10544 Distributiemonteur gas (DMG) heeft uitsluitend uit de verzilvering van evc bestaan en is van voldoende kwaliteit.

1.2 Examenkwaliteit (standaard 3 en 4)

De exameninstrumenten zijn beoordeeld op de standaarden over de uitstroomseisen

(standaard 3) en de toetstechnische eisen (standaard 4). Bij de uitstroomeisen beoordeelt de inspectie de dekkingsgraad en cesuur. Bij de toetstechnische eisen beoordeelt de inspectie de informatie voor de deelnemer, de afnamecondities en de beoordelingsvoorschriften.

10260 Monteur elektrische bedrijfsinstallaties (MBI), BBL, 10261 Monteur sterkstroominstallaties (MSI), BOL

Conclusie

Het exameninstrumentarium voor beide opleidingen voldoet aan de uitstroomeisen en aan de toetstechnische eisen. Deze conclusie is gebaseerd op de beoordeling van de onderzochte deelkwalificaties.

In tabel 3.2 en 3.3 ziet u een overzicht van de beoordeling op het niveau van de deelkwalificatie voor beide opleidingen. De toelichting op deze beoordeling vindt u onder de tabellen.

Tabel 3.2 Beoordeling deelkwalificaties 10260 Monteur elektrische bedrijfsinstallaties (MBI)

	Standaard	Inhoudelijke uitstroomeisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten
		3	4
50910 Veilig werken en meten in de elektrotechniek		V	V
50938 Modifieren schakel/verdeelinrichtingen/besturingskasten		V	V
50939 Installeren kabelinstallaties industrie		V	V
O = onvoldoende / V = voldoende / - = n.v.t.			

Tabel 3.3 Beoordeling deelkwalificatie 10261 Monteur sterkstroominstallaties (MSI)

	Standaard	Inhoudelijke uitstroomeisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten
		3	4
50942 Monteren/bedraden/installeren woningbouw en utiliteit		V	V
50943 Installeren kabelinstallaties woningbouw en utiliteit		V	V
50944 Installeren buisinstallaties woningbouw en utiliteit		V	V
O = onvoldoende / V = voldoende / - = n.v.t.			

Conclusie en toelichting beroepsgerichte exameninstrumenten

Het exameninstrumentarium voldoet aan de uitstroomeisen en aan de toetstechnische eisen.

Het exameninstrumentarium voor de onderzochte deelkwalificaties is ingekocht bij leverancier Kenteq en onveranderd ingezet. De inspectie heeft dit instrumentarium op een eerder moment onderzocht en voldoende bevonden. Het oordeel voor het ingekochte exameninstrumentarium is overgenomen in dit rapport.

3.3 Afname, beoordeling en diplomering (standaard 5)

De deugdelijkheid van de afname, de beoordeling en de diplomering is beoordeeld op het niveau van de opleiding. Als er geen opleidingen zijn gespecificeerd, dan is de onderstaande conclusie met bijbehorende toelichting van toepassing op alle onderzochte opleidingen.

Conclusie en toelichting

De opleidingen 10260 Monteur elektrische bedrijfsinstallaties (MBI) en 10261 Monteur sterkstroominstallaties (MSI) voldoen niet aan de eisen van deze standaard. De afname, de beoordeling verlopen niet deugdelijk. De diplomering verloopt wel deugdelijk

De examencommissie volgt onvoldoende of de afname en beoordeling deugdelijk verlopen. Er is geen procedure waarnaar gewerkt wordt en er zijn geen processen verbaal of deelnemersevaluaties. De examencommissie is wel voornemens om in de toekomst steekproefsgewijs afnames en beoordelingen te controleren, maar daarvan is nu nog geen sprake. De examencommissie baseert haar vertrouwen in een goed verloop van de examens voornamelijk op de inrichting van het examen. De afname wordt summier besproken tijdens de examencommissievergadering, maar er zijn naast de beoordelingsprotocollen nauwelijks gegevens beschikbaar om het verloop van de afname en de beoordeling te evalueren.

De diplomering verloopt wel deugdelijk. Er zijn cijferlijsten en verzamelstaten op basis waarvan de subexamencommissie besluit of een student in aanmerking komt voor een diploma.

Bij de opleiding 10544 Distributiemonteur gas (DMG) is in vier gevallen op basis van een evc-rapportage gediplomeerd. Deze diploma's zijn op deugdelijke gronden afgegeven. De evc-rapportages bevatten voldoende informatie voor de examencommissie om tot een beslissing te komen.

De evc-procedure is gescheiden van opleiden en diplomeren. De evc-rapportages zijn opgesteld door het evc-punt van ROC Rijn IJssel en beoordeeld door de examencommissie van de opleiding Distributiemonteur gas (DMG). Deze beoordeling heeft plaats gevonden aan de hand van de Checklist Ervaringscertificaat voor examencommissies, die door alle exameneenheden van ROC Rijn IJssel moet worden gehanteerd.

3.4 Vertrouwen beroepenveld (standaard 1), deskundigheid betrokkenen (standaard 2) en borging kwaliteit (standaard 6)

Het vertrouwen van het beroepenveld, de deskundigheid van de betrokkenen en de borging van de examenkwaliteit is beoordeeld op het niveau van de opleidingen. Als er geen opleidingen zijn gespecificeerd, dan zijn de onderstaande conclusies met bijbehorende toelichting van toepassing op alle onderzochte opleidingen.

Conclusie en toelichting vertrouwen van het beroepenveld (standaard 1)

De onderzochte opleidingen voldoen aan de eisen van deze standaard. Het beroepenveld heeft voldoende vertrouwen in de examenkwaliteit.

Er wordt periodiek een werkveldtevredenheidsonderzoek uitgevoerd, voor zowel BOL als BBL. Bij de ontwikkeling naar cgo is in Gelderland een project tussen roc's, bedrijven en Kenteq gestart. In dit project wordt gewerkt om onderwijs, bpv en examinering in de regio af te stemmen.

Het beroepenveld is betrokken bij de afname en beoordeling van de examinering. Daarnaast wordt het beroepenveld middels informatieavonden geïnformeerd over onder andere examinering. De opkomst is echter laag.

In de subexamencommissie zit een regionale vertegenwoordiger van het bedrijfsleven. Deze vertegenwoordiger richt zich met name op het proces en is een volwaardig lid van deze commissie.

Conclusie en toelichting deskundigheid van betrokkenen (standaard 2)

De onderzochte opleidingen voldoen niet aan de eisen van deze standaard. De deskundigheid van de betrokkenen is onvoldoende aangetoond.

De deskundigheid van interne assessoren is voldoende. De deskundigheid van de externe beoordelaars niet. Er loopt momenteel een traject om de deskundigheid van de externe beoordelaars in beeld te brengen. Dit schooljaar vindt er nog een training voor constructeurs en vaststellers plaats. Voor cgo zullen de externe assessoren een scholing beoordelen gaan volgen. Er wordt ook nagedacht om vanuit het project cgo Gelderland met een pool van geschoolde assessoren te gaan werken.

Conclusie en toelichting borging van examinering (standaard 6)

De onderzochte opleidingen voldoen niet aan de eisen van deze standaard. De examinering is onvoldoende geborgd.

Het inspectieteam heeft niet kunnen vaststellen dat de subexamencommissie op een structurele wijze informatie inwint en analyseert om tot een afgewogen beoordeling van examinering te komen. De procedures voor examinering zijn vastgelegd in het collegebrede Handboek Leren & Waarderen. De implementatie hiervan is nog bezig. Er is geen jaarverslag Examinering aangetroffen. De procedures rondom examinering zijn vastgelegd, maar deze zijn onvoldoende gevolgd. Signalen worden niet structureel opgepakt. De subexamencommissie is wel bezig om de PDCA-cyclus uit te werken.

Het ontbreekt aan (kwantificeerbare) gegevens, waardoor de kwaliteit van de afname en beoordeling niet inzichtelijk is. Er zijn geen proces-verbalen of evaluatieformulieren aangetroffen op basis waarvan de afname en beoordeling kan worden geëvalueerd.

3.5 Naleving wettelijke vereisten (standaard 7)

De inspectie beoordeelt of de instelling de eisen rondom examinering naleeft, zoals die in de WEB zijn opgenomen. Als er geen opleidingen zijn gespecificeerd, dan is de onderstaande conclusie met bijbehorende toelichting van toepassing op alle onderzochte opleidingen.

Conclusie en toelichting

De opleidingen voldoen aan de wettelijke vereisten betreffende:

- informatie over het examen (in OER of ander document)(art. 7.4.8 en art. 7.4.9 van de Wet educatie en beroepsonderwijs);

- de examencommissie (waaronder art. 7.4.5 en art. 7.4.8 vijfde lid van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de commissie van beroep examens (art. 7.5.1 en art. 7.5.2 van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de openbare verantwoording (art 1.3.6 van de Wet educatie en beroepsonderwijs).

4 Kwaliteit examinering bij MCT

In dit hoofdstuk staat de toelichting van de inspectie op de beoordeling van de examenkwaliteit per onderzochte opleiding. Indien het oordeel onvoldoende is, wordt onderbouwd op welke bevindingen dit oordeel is gebaseerd.

4.1 Algemeen beeld

In tabel 4.1 staat de beoordeling per onderzochte opleiding.

Tabel 4.1 Examenkwaliteit onderzochte opleiding

Standaard	Vertrouwen beroepenveld	Borging deskundigheid	Inhoudelijke uitstroomseisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Afname, beoordeling, diplomering	Borging examinering	Naleving wettelijke eisen	Nederlands standaard 3 en 4	Moderne vreemde talen standaard 3 en 4	Eindoordeel: voldoende of onvoldoende examenkwaliteit
	1	2	3	4	5	6	7	3/4	3/4	
93420 Autotechniek (Eerste Autotechnicus), BBL	V	O	O	O	O	O	V	V	V	O
O = onvoldoende / V = voldoende / - = n.v.t.										

Algemene opmerking

ROC Rijn IJssel is in ontwikkeling met de competentiegerichte opleiding 93420 Autotechniek, BBL. Vorig schooljaar is het eerste cohort cgo gediplomeerd.

Toelichting bij beoordeling examenkwaliteit

De examinering van de onderzochte opleiding is van onvoldoende kwaliteit. Het exameninstrumentarium voldoet niet aan de uitstroomseisen en niet aan de toetstechnische eisen. De examenprocessen van afname, beoordeling en diplomering verlopen niet deugdelijk en de integrale examenkwaliteit is onvoldoende geborgd. De deskundigheid van de betrokkenen bij de examinering is onvoldoende in kaart gebracht.

Bij de competentiegerichte opleiding zijn ook de exameninstrumenten voor Nederlands en Engels beoordeeld. Deze exameninstrumenten voldoen aan de uitstroomseisen en de toetstechnische eisen.

4.2 Exameninstrumenten (standaard 3 en 4)

De exameninstrumenten zijn beoordeeld op de standaarden over de uitstroomseisen (standaard 3) en de toetstechnische eisen (standaard 4). Bij de uitstroomseisen beoordeelt de inspectie de dekkingsgraad en cesuur. Bij de toetstechnische eisen beoordeelt de inspectie de informatie voor de deelnemer, de afnamecondities en de beoordelingsvoorschriften.

93420 Autotechniek (Eerste autotechnicus), BBL

Conclusie en toelichting beroepsgerichte exameninstrumenten

Het exameninstrumentarium voldoet niet aan de uitstroomeisen en niet aan de toetstechnische eisen.

Er wordt gewerkt met ingekocht instrumentarium van de Stichting Consortium Beroepsonderwijs (SCB). Dit exameninstrumentarium is niet eerder door de inspectie beoordeeld, aangezien het om kadertoetsing gaat. Voor het laatst ingestroomde cohort (2010-2011) wordt de learningbox van de Stichting Mobiliteitsleren ingezet. Er heeft nog geen examinering met de learningbox plaatsgevonden en het onderzoek heeft dan ook uitsluitend betrekking op de ingezette instrumenten van SCB.

Bij het instrument van de SCB gaat het om kadertoetsen waarbij in het instrument globaal is aangegeven wat van de deelnemers wordt verlangd. De beoordeling vindt bij het instrument van SCB plaats door middel van de monitor EAT, waarin de competenties beoordeeld worden. De reële examenopdrachten zijn opdrachten uit de beroepspraktijk of simulatieopdrachten.

De dossiers van de deelnemers geven mede de invulling van de exameninstrumenten weer. In de dossiers zijn schriftelijke toetsen, (beoordelingen van) presentaties, verslagen over de werkzaamheden en enkele gespreksverslagen te vinden. De schriftelijke toetsen zijn formatief ingezet. De inhoud van de examens zijn gerelateerd aan de thema's van het materiaal van de SCB. Vanuit al deze beoordelingen en waarnemingen wordt de monitor EAT van de SCB per thema ingevuld.

De getoonde dossiers voor het cohort 2008-2010, waar ook diplomering heeft plaatsgevonden, vertonen aanzienlijke onderlinge verschillen ten aanzien van de uitwerking van de opdrachten door de deelnemers. Ook ontbreken er opdrachten bij diverse thema's. Voor het cohort 2009-2011 blijken de dossiers completer. Diplomering voor dit cohort vindt medio 2011 plaats. Maar de vertaling vanuit de beoordelingen en waarnemingen naar de monitor en in welk stadium de monitor compleet is ingevuld, is niet duidelijk.

De relatie tussen de beoordelingen van de toetsen en het kwalificatiedossier is onvoldoende inzichtelijk en door het ontbreken van een aantal opdrachten in de dossiers zijn de dekkingsgraad en de cesuur niet te bepalen. Ook wordt uit deze dossiers niet duidelijk welke beoordelingscriteria zijn toegepast. Vanuit het ontbreken van beoordelingscriteria voor de waarnemingen (in de beroepspraktijk), de verslagen en de presentaties is het niet duidelijk waaraan de deelnemer moet voldoen om een voldoende voor een werkproces of kerntaak te behalen. Uit de mondelinge toelichting op het instrument wordt ook niet duidelijk wat tot het examen behoort, welke beoordelingen bij het eindresultaat worden betrokken en hoe vanuit deze beoordelingen een eindresultaat wordt samengesteld.

Conclusie en toelichting exameninstrumenten talen

De opleiding 93420 Autotechniek (Eerste autotechnicus), is een mbo-opleiding op niveau 3. De inspectie heeft de exameninstrumenten van Nederlands en Engels op CEF-niveau onderzocht.

Het eindoordeel voor Nederlands en Engels is voldoende. De exameninstrumenten voldoen aan de uitstroomeisen en toetstechnische eisen. Voor Nederlands zijn alle taalvaardigheden als voldoende beoordeeld en voor Engels zijn vier taalvaardigheden voldoende beoordeeld. Alleen de vaardigheid spreken van Engels is als onvoldoende beoordeeld. De cesuur ontbreekt en er is een veelheid aan beoordelingscriteria, die niet altijd ter zake doend zijn voor de vaardigheid spreken. Vanaf heden wordt gebruik gemaakt van de instrumenten van Deviant. De inspectie heeft dit instrumentarium op

een eerder moment onderzocht en voldoende bevonden. In bijlage 2 staan de tabellen met daarin de oordelen.

4.3 Afname, beoordeling en diplomering (standaard 5)

De deugdelijkheid van de afname, de beoordeling en de diplomering is beoordeeld op het niveau van de opleiding.

Conclusie en toelichting

De onderzochte opleiding voldoet niet aan de eisen van deze standaard. De afname en de beoordeling verlopen niet deugdelijk; de diplomering verloopt wel deugdelijk.

De examencommissie volgt onvoldoende of de afname en beoordeling deugdelijk verlopen, er is geen procedure beschreven waar naar gewerkt wordt. De subexamencommissie is wel voornemens om in de toekomst steekproefsgewijs afnames en beoordelingen te controleren, maar daar is nu nog geen sprake van. De zelfbeoordeling staat in het licht van de verbeteringen die zijn voorgenomen, maar voor de huidige controle op de afname en beoordeling baseert de examencommissie zich op de deelnemerdossiers. Deze blijken onvolledig gevuld en vormen geen goede basis voor controle van de afname en de beoordeling. Mede door het ontbreken van beoordelingscriteria is de examencommissie niet in staat om de betrouwbaarheid van de beoordelingen te controleren. Vanuit het deelnemersdossier is ook niet eenduidig te bepalen in welke mate de deelnemer heeft voldaan aan alle exameneisen. De diplomering verloopt wel deugdelijk. Op basis van de verzamelstaten besluit de subexamencommissie of een student in aanmerking komt voor een diploma.

Leren, Loopbaan en Burgerschap

MCT heeft in een verantwoordingsdocument vastgelegd hoe zij de examinering voor de zeven kerntaken van het brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap heeft ingericht.

4.4 Vertrouwen beroepenveld (standaard 1), deskundigheid betrokkenen (standaard 2) en borging kwaliteit (standaard 6)

Conclusie en toelichting vertrouwen van het beroepenveld (standaard 1)

De onderzochte opleiding voldoet aan de eisen van deze standaard. Het beroepenveld heeft voldoende vertrouwen in de examenkwaliteit.

Het beroepenveld is betrokken bij de uitvoering van de examinering. Daarnaast wordt het beroepenveld bij leermeesteravonden geïnformeerd over onder andere examinering. Ook de bpv-coördinator heeft zicht op de ontwikkelingen in het beroepenveld. Deze heeft ook een nauw contact met de bpv-bedrijven en informeert de bedrijven over de examinering.

Aandachtspunten:

- De bedrijvenenquête moet onder de BBL leerbedrijven uitgezet worden.
- Meer gestructureerde aandacht besteden aan de taak en rol van het bedrijfsleven bij de examinering.

Conclusie en toelichting deskundigheid van betrokkenen (standaard 2)

De onderzochte opleiding voldoet niet aan de eisen van deze standaard. De deskundigheid van de betrokkenen is onvoldoende aangetoond.

De deskundigheid van interne assessoren is voldoende. De deskundigheid van de externe assessoren is onvoldoende aangetoond. Dit geldt ook voor de deskundigheid van constructeurs, vaststellers en van de leden van de subexamencommissie. Er wordt geen informatie verzameld om een beeld te vormen van de deskundigheid van deze betrokkenen bij examinering. Hierdoor vindt ook geen toetsing plaats met de criteria voor deskundigheid uit het Handboek Leren & Waarderen van de betrokkenen bij de examinering.

Conclusie en toelichting borging van examinering (standaard 6)

De onderzochte opleiding voldoet niet aan de eisen van deze standaard. De examinering is onvoldoende geborgd.

Het inspectieteam heeft niet kunnen vaststellen dat de subexamencommissie op een structurele wijze informatie inwint en analyseert om tot een afgewogen beoordeling van examinering te komen. De procedures voor examinering zijn vastgelegd in het collegebrede Handboek Leren & Waarderen. De implementatie hiervan is nog bezig. Er is geen jaarverslag Examinering aangetroffen. De procedures rondom examinering zijn vastgelegd, maar deze zijn onvoldoende gevolgd. Signalen worden niet structureel opgepakt.

Het ontbreekt aan (kwantificeerbare) gegevens, waardoor de kwaliteit van de afname en beoordeling niet inzichtelijk is. Er zijn geen procesverbalen of evaluatieformulieren aangetroffen op basis waarvan de afname en beoordeling kan worden geëvalueerd.

4.5 Naleving wettelijke vereisten (standaard 7)

De inspectie beoordeelt of de instelling de eisen rondom examinering naleeft, zoals die in de WEB zijn opgenomen.

Conclusie en toelichting

De opleiding voldoet aan de wettelijke vereisten betreffende:

- informatie over het examen (in OER of ander document)(art. 7.4.8 en art. 7.4.9 van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de examencommissie (waaronder art. 7.4.5 en art. 7.4.8 vijfde lid van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de commissie van beroep examens (art. 7.5.1 en art. 7.5.2 van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de openbare verantwoording (art 1.3.6 van de Wet educatie en beroepsonderwijs).

5 Kwaliteit examinering bij Zorg en Welzijn

In dit hoofdstuk staat de toelichting van de inspectie op de beoordeling van de examenkwaliteit per onderzochte opleiding. Indien het oordeel onvoldoende is, wordt onderbouwd op welke bevindingen dit oordeel is gebaseerd.

5.1 Algemeen beeld

In tabel 5.1 staat de beoordeling per onderzochte opleiding.

Tabel 5.1 Examenkwaliteit onderzochte opleidingen

	Standaard									
	Vertrouwen beroepenveld	Borging deskundigheid	Inhoudelijke uitstroomseisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Afname, beoordeling, diplomering	Borging examinering	Naleving wettelijke eisen	Nederlands standaard 3 en 4	Moderne vreemde talen standaard 3 en 4	Eindeordeel: voldoende of onvoldoende examenkwaliteit
	1	2	3	4	5	6	7	3/4	3/4	
10426 Verpleegkundige, BBL	V	V	V	V	V	O	V	-	-	V
91370 Sociaal-cultureel werker, BOL	V	V	V	V	V	O	V	O	-	V
92640 Helpende zorg & welzijn, BOL	V	V	V	V	V	O	V	V	-	V
O = onvoldoende / V = voldoende / - = n.v.t.										

Algemene opmerking

De onderzochte competentiegerichte opleidingen bij Zorg en Welzijn zijn volop in ontwikkeling. Er zijn daarom meerdere versies van de exameninstrumenten onderzocht. Binnen de opleiding 92640 Helpende zorg & welzijn is mede gediplomeerd op basis van evc. De beoordeling hiervan heeft plaatsgevonden bij standaard 5.

Toelichting bij beoordeling examenkwaliteit

De examinering van alle onderzochte opleidingen is van voldoende kwaliteit.

Het exameninstrumentarium voldoet aan de uitstroomseisen en aan de toetstechnische eisen. De examenprocessen van afname, beoordeling en diplomering verlopen deugdelijk. De integrale examenkwaliteit is echter onvoldoende geborgd. Het beroepenveld heeft vertrouwen in de examenkwaliteit. Betrokkenen bij de examinering zijn voldoende deskundig. De onderzochte opleiding voldoet aan alle wettelijke vereisten rondom examinering.

Bij de competentiegerichte opleiding zijn ook de exameninstrumenten voor Nederlands beoordeeld. Deze exameninstrumenten voldoen voor de opleiding 92640 Helpende zorg & welzijn aan de uitstroomseisen en de toetstechnische eisen. Bij de opleiding

91370 Sociaal-cultureel werker voldoen de exameninstrumenten voor Nederlands niet aan de uitstroomeisen, maar wel aan de toetstechnische eisen.

5.2 Exameninstrumenten (standaard 3 en 4)

De exameninstrumenten zijn beoordeeld op de standaarden over de uitstroomeisen (standaard 3) en de toetstechnische eisen (standaard 4). Bij de uitstroomeisen beoordeelt de inspectie de dekkingsgraad en cesuur. Bij de toetstechnische eisen beoordeelt de inspectie de informatie voor de deelnemer, de afnamecondities en de beoordelingsvoorschriften.

10426 Verpleegkundige, BBL

Conclusie

Het exameninstrumentarium voldoet aan de uitstroomeisen en aan de toetstechnische eisen. Deze conclusie is gebaseerd op de beoordeling van de onderzochte deelkwalificaties.

In tabel 5.2 ziet u een overzicht van de beoordeling op het niveau van de deelkwalificatie. De toelichting op deze beoordeling vindt u onder de tabel.

Tabel 5.2 Beoordeling deelkwalificaties 10426 Verpleegkundige

Standaard	Inhoudelijke uitstroomeisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten
	3	4
51551 Psychiatrie en verstandelijk gehandicaptenzorg I	V	V
51555 Verplegen zwangeren, barenden, kraamvrouwen, pasgeborenen I	V	V
51557 Verplegen van verstandelijk gehandicapten I	V	V
51559 Verplegen van zorgvragers voor en na chirurgische ingreep I	V	V
51560 Verplegen chronisch zieken, lich. gehandicapten, revalideren	V	V
O = onvoldoende / V = voldoende / - = n.v.t.		

Toelichting beoordeling deelkwalificatie 51551 Psychiatrie en verstandelijk gehandicaptenzorg I, 51555 Verplegen zwangeren, barenden, kraamvrouwen, pasgeborenen I, 51557 verplegen van verstandelijk gehandicapten I, 51559 Verplegen van zorgvragers voor en na chirurgische ingreep I en 51560 Verplegen chronisch zieken, lich. gehandicapten, revalideren

Het exameninstrumentarium voldoet aan de uitstroomeisen en aan de toetstechnische kwaliteitseisen. De dekkingsgraad en cesuur zijn voldoende. De informatie voor de deelnemer, de afnamecondities en het beoordelingsvoorschrift zijn eveneens voldoende. De eindtermgerichte opleiding Verpleegkundige wordt naar verwachting aan het eind van cursusjaar 2010-2011 afgesloten en de competentiegerichte opleiding is reeds van start gegaan. De eindtermgerichte instrumenten zijn op beproefde wijze ingezet, meerdere

keren beoordeeld en indien noodzakelijk bijgesteld. De volgende aandachtspunten in dit instrumentarium zijn mogelijk van belang voor het nieuwe instrumentarium.

- Bij toepassing van meerkeuze vragen dient rekening gehouden te met de gokkans voor het bepalen van de cesuur;
- Onderscheid maken tussen reflectie als evaluatie bij formatieve toetsing en criteriumgericht interview als mogelijke passende toetsvorm bij kwalificerende examinering.

91370 Sociaal-cultureel werker, BOL

Conclusie en toelichting beroepsgerichte exameninstrumenten

Het exameninstrumentarium voldoet inhoudelijk aan de uitstroomeisen en aan de toetstechnische kwaliteitseisen. De dekkingsgraad en de cesuur zijn voldoende. De informatie voor de deelnemer, de afnamecondities en het beoordelingsvoorschrift zijn eveneens voldoende.

Het examen van de opleiding 91370 Sociaal-cultureel werker bestaat voor de cohorten tot en met 2008 uit de verzameling van bewijsstukken in een examendossier en een assessmentgesprek. De bewijsstukken hebben betrekking op praktijkopdrachten en worden afgetekend door een praktijkassessor en vervolgens gevalideerd door een schoolassessor. Het assessmentgesprek wordt uitgevoerd door een schoolassessor en een praktijkassessor aan de hand van de VRAAK-criteria. Bij het assessmentgesprek worden aan de hand van een verantwoordingsverslag van de deelnemer ook enkele competenties beoordeeld die tijdens de praktijkopdrachten minder goed te beoordelen zijn, waaronder integer handelen.

Bij de informatie voor de deelnemers is een aandachtspunt gelegen in de afstudeergids bij de beschrijving van de opzet van de examinering. De aangeleverde teksten wekken namelijk de indruk dat in de beroepspraktijk geen beoordeling van zichtbaar handelen plaats vindt en dat de volledige kwalificerende beoordeling tijdens het assessmentgesprek plaats vindt. Uit de gesprekken met de examencommissie bleek echter dat deze beoordelingen al in de beroepspraktijk plaats vinden.

Vanaf het cohort 2009 worden ingekochte instrumenten van de Stichting Consortium Beroepsonderwijs (SCB) onveranderd ingezet. Deze instrumenten zijn door de inspectie beoordeeld en in orde bevonden.

Conclusie en toelichting exameninstrumenten talen

De opleiding 91370 Sociaal-cultureel werker, is een mbo-opleiding op niveau 4.

Bij de competentiegerichte opleiding Sociaal-cultureel werker zijn ook de exameninstrumenten voor Nederlands op CEF-niveau beoordeeld. Het eindoordeel voor Nederlands is onvoldoende. De exameninstrumenten voldoen niet aan de uitstroomeisen, maar wel aan de toetstechnische eisen. Dit komt omdat de dekking van de taalvaardigheden, uitgezonderd lezen, niet op orde is. De opdrachten sluiten onvoldoende aan bij de subvaardigheden van de CEF-niveaus door de korte duur van de opdracht voor luisteren, spreken, schrijven en gesprekken voeren en door de geringe variatie van opdrachten per vaardigheid.

In Bijlage 2 staat de tabel met daarin de oordelen.

92640 Helpende zorg & welzijn, BOL

Conclusie en toelichting beroepsgerichte exameninstrumenten

Het exameninstrumentarium voor de opleiding 92640 Helpende zorg & welzijn is ingekocht bij de Stichting Consortium Beroepsonderwijs (SCB) en grotendeels onveranderd ingezet. Een aanpassing heeft plaatsgevonden bij de cesuur voor de competenties per kerntaak: deze luidt in het materiaal van SCB 'in voldoende mate' en is geconcretiseerd naar 70%. Verder is in de beoordelingsformulieren naast de scores O en

V de score G (goed) toegevoegd; in de beoordelaarsinstructie is uitgewerkt in welke gevallen de score G wordt gegeven.

De instrumenten van SCB zijn de afgelopen jaren verschillende keren aangepast en daarom worden binnen de opleiding meerdere versies ervan, afhankelijk van het cohort leerlingen, ingezet. De inspectie heeft bij de eerste druk van deze instrumenten verbeterpunten geformuleerd. De tweede en derde druk van de instrumenten van SCB zijn door de inspectie beoordeeld en in orde bevonden. Het oordeel voor het ingekochte exameninstrumentarium is – met inachtneming van de aanpassingen – overgenomen in dit rapport.

Conclusie en toelichting exameninstrumenten talen

De opleiding 92640 Helpende zorg & welzijn is een mbo-opleiding op niveau 2.

Bij de competentiegerichte opleiding Helpende zorg & welzijn zijn ook de exameninstrumenten voor Nederlands op CEF-niveau beoordeeld. Het eindoordeel voor Nederlands is voldoende. De exameninstrumenten voldoen aan de uitstroomeisen en de toetstechnische eisen.

In Bijlage 2 staat de tabel met daarin de oordelen.

5.3 Afname, beoordeling en diplomering (standaard 5)

De deugdelijkheid van de afname, de beoordeling en de diplomering is beoordeeld op het niveau van de opleiding. Als er geen opleidingen zijn gespecificeerd, dan is de onderstaande conclusie met bijbehorende toelichting van toepassing op alle onderzochte opleidingen.

Conclusie en toelichting

De onderzochte opleidingen voldoen aan de eisen van deze standaard. De afname, de beoordeling en de diplomering verlopen deugdelijk.

Bij de afname van examens worden de procedures gevolgd zoals beschreven in de beoordelingsinstrumenten. Bij het contact tussen begeleiders van school en in de praktijk worden de afname en de beoordeling van de cgo-opleidingen expliciet ter sprake gebracht. De bpv-begeleiders en assessoren van de opleidingen worden getraind op het geven van feedback op beoordelingen in de praktijk. Zij controleren steekproefsgewijs de kwaliteit van die beoordelingen. De afdelingsexamencommissie Zorg & Welzijn is voornemens de controles op kwaliteit van afname en beoordeling verder uit te breiden. Steekproefsgewijs worden examendossiers van deelnemers beoordeeld op kwaliteit en volledigheid door beoordelaars die de betreffende deelnemers niet hebben begeleid. De opleidingsexamencommissies nemen met betrekking tot certificering en diplomering alleen voorlopige besluiten. De afdelingsexamencommissie Zorg & Welzijn neemt de uiteindelijke diplomeringbeslissingen.

Bij de opleiding 92640 Helpende Zorg & Welzijn is mede op basis van evc-rapportages gediplomeerd. Deze diploma's zijn op deugdelijke gronden afgegeven. De evc-rapportages bevatten voldoende informatie voor de examencommissie om tot een beslissing te komen. De evc-procedure is gescheiden van opleiden en diplomeren. De evc-rapportages zijn opgesteld door het evc-punt van Rijn IJssel en beoordeeld door de examencommissie van de opleiding Helpende zorg & welzijn. Deze beoordeling heeft plaatsgevonden aan de hand van de Checklist Ervaringscertificaat voor examencommissies, die door alle exameneenheden van Rijn IJssel moet worden gehanteerd.

Leren, Loopbaan en Burgerschap

Zorg & Welzijn heeft in een verantwoordingsdocument vastgelegd hoe zij de examinering voor de zeven kerntaken van het brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap heeft ingericht.

5.4 Vertrouwen beroepenveld (standaard 1), deskundigheid betrokkenen (standaard 2) en borging kwaliteit (standaard 6)

Het vertrouwen van het beroepenveld, de deskundigheid van de betrokkenen en de borging van de examenkwaliteit zijn beoordeeld op het niveau van de opleidingen. Als er geen opleidingen zijn gespecificeerd, dan zijn de onderstaande conclusies met bijbehorende toelichting van toepassing op alle onderzochte opleidingen.

Conclusie en toelichting vertrouwen van het beroepenveld (standaard 1)

De onderzochte opleidingen voldoen aan de eisen van deze standaard. Het beroepenveld heeft voldoende vertrouwen in de examenkwaliteit.

De ingekochte examenproducten van SCB zijn en worden ontwikkeld in overleg met het beroepenveld. Zorg & Welzijn belegt regelmatig werkveldbijeenkomsten waarin voorlichting wordt gegeven over het competentiegericht onderwijs, inclusief de kwalificerende beoordeling. Er is ook een Werkveld Advies Commissie ingesteld. De verwachting is dat op korte termijn een vertegenwoordiger van het werkveld zitting zal nemen in de afdelingsexamencommissie Zorg & Welzijn.

Bij een werkveldtevredenheidsonderzoek in 2010 bleek dat de respondenten overwegend tevreden waren over de examinering. Deze uitslag is vanwege een te lage respons echter niet representatief.

Conclusie en toelichting deskundigheid van betrokkenen (standaard 2)

De onderzochte opleidingen voldoen aan de eisen van deze standaard. De betrokkenen zijn voldoende deskundig.

Voor de eindtermgerichte opleiding 10426 Verpleegkundige geldt dat een ruime meerderheid van constructeurs, vaststellers en beoordelaars is geschoold en voldoende deskundig is om de laatste examinering plaats te laten vinden.

Bij de competentiegerichte opleidingen 91370 Sociaal-cultureel werker en 92640 Helpende zorg & welzijn is de afgelopen periode veel geïnvesteerd in de scholing van interne en externe assessoren. Deze inspanningen worden ook nu nog doorgezet. Er is een bijscholingscursus Intervisie voor assessoren in ontwikkeling voor zowel medewerkers van school als medewerkers uit het werkveld. Daarnaast worden regelmatig bijeenkomsten georganiseerd om praktijkbeoordelaars te instrueren over beoordeling op de werkplek. Die praktijkbeoordelaars die niet aan deze activiteiten deelnemen krijgen in principe instructie over beoordeling tijdens een bezoek aan de werkplek.

Er zijn scholingsplannen opgesteld voor de opleidingsteams. In de beoordelingsgesprekken met de medewerkers komen de wensen, mogelijkheden en noodzaak van scholing aan bod.

Conclusie en toelichting borging van examinering (standaard 6)

De onderzochte opleidingen voldoen niet aan de eisen van deze standaard. De examinering is onvoldoende geborgd.

Binnen de opleidingen worden veel gegevens verzameld met betrekking tot de wijze waarop de examens zijn afgenomen en beoordeeld. Echter, de gegevens die naar voren komen uit deze controle en verantwoording vormen geen structureel onderdeel van de PDCA-cyclus. Een samenhangende analyse van deze gegevens ontbreekt, evenals

daaraan gekoppelde doelstellingen en planmatige verbeteractiviteiten. Op onderdelen vinden diverse verbeteractiviteiten plaats. De teams vertonen hierbij een grote inzet en betrokkenheid. Het doel van en de samenhang tussen deze activiteiten is echter onduidelijk. Ten slotte ontbreekt de inzet van onafhankelijke deskundigheid bij de beoordeling van de integrale kwaliteit van de examenprocessen.

5.5 Naleving wettelijke vereisten (standaard 7)

De inspectie beoordeelt of de instelling de eisen rondom examinering naleeft, zoals die in de WEB zijn opgenomen. Als er geen opleidingen zijn gespecificeerd, dan is de onderstaande conclusie met bijbehorende toelichting van toepassing op alle onderzochte opleidingen.

Conclusie en toelichting

De opleidingen voldoen aan de wettelijke vereisten betreffende:

- informatie over het examen (in OER of ander document)(art. 7.4.8 en art. 7.4.9 van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de examencommissie (waaronder art. 7.4.5 en art. 7.4.8 vijfde lid van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de commissie van beroep examens (art. 7.5.1 en art. 7.5.2 van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de openbare verantwoording (art 1.3.6 van de Wet educatie en beroepsonderwijs).

6 Kwaliteit examinering bij KCMD

In dit hoofdstuk staat de toelichting van de inspectie op de beoordeling van de examenkwaliteit per onderzochte opleiding. Indien het oordeel onvoldoende is, wordt onderbouwd op welke bevindingen dit oordeel is gebaseerd.

6.1 Algemeen beeld

In tabel 6.1 staat de beoordeling per onderzochte opleiding.

Tabel 6.1 Examenkwaliteit onderzochte opleidingen

	Standaard									
	Vertrouwen beroepenveld	Borging deskundigheid	Inhoudelijke uitstroomseisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Afname, beoordeling, diplomering	Borging examinering	Naleving wettelijke eisen	Nederlands standaard 3 en 4	Moderne vreemde talen standaard 3 en 4	Eindeordeel: voldoende of onvoldoende examenkwaliteit
	1	2	3	4	5	6	7	3/4	3/4	
90413 Mediavormgever (Grafische vormgeving), BBL	V	O	V	O	O	O	V	V	V	O
91210 Allround grimeur, BOL	V	O	O	O	O	O	V	-	V	O
O = onvoldoende / V = voldoende / - = n.v.t.										

Algemene opmerking

Beide opleidingen zijn nog relatief nieuw binnen Rijn IJssel en de instrumenten zijn nog in ontwikkeling. Er zijn daarom ook meerdere versies van de exameninstrumenten onderzocht.

Toelichting bij beoordeling examenkwaliteit

De examinering van de onderzochte opleidingen is van onvoldoende kwaliteit. Het exameninstrumentarium voor Mediavormgever voldoet niet aan de toetstechnische eisen en het exameninstrumentarium voor Allround Grimeur voldoet niet aan de uitstroomseisen en niet aan de toetstechnische eisen. Voor beide opleidingen verlopen de examenprocessen van afname, beoordeling en diplomering niet deugdelijk en is de integrale examenkwaliteit onvoldoende geborgd. De deskundigheid van de betrokkenen bij de examinering is onvoldoende in kaart gebracht.

Bij de competentiegerichte opleiding Mediavormgever (Grafische vormgeving) zijn de exameninstrumenten voor Nederlands en Engels beoordeeld en bij Allround grimeur zijn de exameninstrumenten voor Nederlands en Duits beoordeeld. De exameninstrumenten van de opleiding Mediavormgever (Grafische vormgeving) voldoen aan de uitstroomseisen en de toetstechnische eisen. De exameninstrumenten van de opleiding Allround grimeur voldoen niet aan de uitstroomseisen en de toetstechnische eisen.

6.2 Exameninstrumenten (standaard 3 en 4)

De exameninstrumenten zijn beoordeeld op de standaarden over de uitstroomeisen (standaard 3) en de toetstechnische eisen (standaard 4). Bij de uitstroomeisen beoordeelt de inspectie de dekkingsgraad en cesuur. Bij de toetstechnische eisen beoordeelt de inspectie de informatie voor de deelnemer, de afnamecondities en de beoordelingsvoorschriften.

90413 Mediavormgever (Grafische vormgeving), BBL

Conclusie en toelichting beroepsgerichte exameninstrumenten

Het beroepsgerichte exameninstrumentarium voldoet aan de uitstroomeisen, maar niet aan de toetstechnische eisen. Het ontbreekt aan duidelijke beoordelingscriteria voor de beoordeling van het product in relatie tot de procesbeoordeling. De beoordelingscriteria zijn niet afgestemd op de drievoudige beoordeling. Er is onvoldoende informatie voor de deelnemer en de opdrachtgever beschikbaar over de criteria waaraan de opdracht moet voldoen. Het exameninstrumentarium voldoet aan de uitstroomeisen. De dekkingsgraad en cesuur zijn voldoende.

In de eerste versie exameninstrumenten is uitgegaan van een bewijsmap die achteraf werd beoordeeld. Deze werkwijze is losgelaten en de opleiding is overgegaan op een proeve voor de kerntaken 1 en 2 en een proeve voor kerntaak 3. Om de veranderingen voor de deelnemer niet te groot te maken worden de beoordelingsresultaten en alle tijdens de proeve ontwikkelde producten voor de cohorten tot en met 2010-2011 nog wel in de bewijsmap verzameld. De (vak)kennis wordt getoetst in formatieve toetsing en ook gedeeltelijk tijdens de proeven.

Uitgangspunt voor de examinering van kerntaak 1 en 2 is het 'Raamwerk kwalificerende opdracht Mediavormgever Grafisch in de beroepspraktijk', een kadertoets. De inhoudelijke opdracht wordt bepaald door het bedrijf en ter goedkeuring voorgelegd aan de instelling. Na uitvoering van de opdracht levert de deelnemer een aantal omschreven producten in.

Er vindt een drievoudige beoordeling plaats door:

- bpv begeleider (vanuit school), procesbeoordeling;
- bpv opleider (vanuit de werkgever), vakinhoudelijke beoordeling en procesbeoordeling;
- vakspecialist (onafhankelijk vakspecialist), vakinhoudelijke beoordeling.

In de beoordelingscriteria zijn proces- en productcriteria te onderscheiden, maar deze zijn onvoldoende op elkaar afgestemd. Voor de ontwikkelde producten zijn geen specifieke beoordelingscriteria omschreven, de beoordeling wordt voornamelijk overgelaten aan de deskundigheid van de assessoren. Voor meer gedetailleerde beoordelingscriteria wordt vreemd genoeg verwezen naar het kwalificatiedossier. Op basis van welke gegevens de drie verschillende beoordelaars alle beoordelingscriteria op het beoordelingsformulier invullen en op welke manier de drie beoordelingen op elkaar worden afgestemd, wordt niet duidelijk uit het instrument. De beoordelingslijsten zijn niet afgestemd op de drie verschillende beoordelaars. Ook tijdens de gesprekken is dit niet duidelijk geworden. Het is onduidelijk hoe de drie beoordelingen worden samengevoegd tot een eenduidig eindoordeel.

In de cesuur is aangegeven dat alle werkprocessen met een voldoende moeten zijn beoordeeld en is vastgelegd wanneer een deelnemer met 'goed' wordt beoordeeld. Ook is er een referentiekader weergegeven om tot een oordeel per werkproces te komen, maar de kwaliteit van de opgeleverde producten speelt daarin bijna geen rol.

Kerntaak 3 is op basis van correcte toetsvormen (productbeoordelingen en een presentatie) en heldere beoordelingscriteria opgebouwd. De beoordeling van de producten voortkomend uit de werkprocessen kan nog iets concreter worden meegenomen in de cesuur. Het afsluitende criteriumgerichte interview is uitsluitend bedoeld als controle op de authenticiteit van het geleverde werk.

Conclusie en toelichting exameninstrumenten talen

De opleiding 90413 Mediavormgever (Grafische vormgeving), is een mbo-opleiding op niveau 4. De inspectie heeft de exameninstrumenten van Nederlands en Engels op CEF-niveau onderzocht.

Het eindoordeel voor Nederlands en voor Engels is voldoende. De exameninstrumenten voldoen aan de uitstroomeisen en toetstechnische eisen. De exameninstrumenten worden ingekocht bij Deviant. De inspectie heeft dit instrumentarium op een eerder moment onderzocht en voldoende bevonden. Het oordeel voor het ingekochte exameninstrumentarium is overgenomen in dit rapport. In bijlage 2 staan de tabellen met daarin de oordelen.

91210 Allround grimeur, BOL

Conclusie en toelichting beroepsgerichte exameninstrumenten

Het beroepsgerichte exameninstrumentarium voldoet niet aan de uitstroomeisen en niet aan de toetstechnische eisen.

De kwalificerende opdrachten dekken de kwalificatievereisten uit het kwalificatiedossier in voldoende mate af. De cesuur is echter onvoldoende. Bij elke opdracht staat per werkproces vermeld hoeveel criteria voldoende moeten zijn beoordeeld, maar er wordt niet vermeld wanneer de deelnemer slaagt voor de gehele kerntaak. Evenmin is aangegeven wanneer de deelnemer slaagt voor het volledige examen.

Het exameninstrumentarium voldoet niet aan de toetstechnische kwaliteitseisen aangezien de deelnemer bij geen enkele opdracht wordt geïnformeerd over de cesuur en de afnamecondities. Bij de opdracht genaamd De Voorstelling wordt de deelnemer niet adequaat geïnformeerd over de te leveren prestatie. Verder zijn de beoordelingsvoorschriften onvoldoende omdat de criteria op grond waarvan de beoordeling O, V of G moet worden gegeven veelal feitelijke handelingen beschrijven en niet zijn gerelateerd aan beheersingsniveaus. Er is ook geen beoordelaarsinstructie aangetroffen waarin de criteria verder worden geconcretiseerd. Ten slotte bevatten zowel de readers met uitleg voor de deelnemers als de opdrachten zelf beoordelingsformulieren die onderling verschillen. Onduidelijk is hoe deze beoordelingsformulieren zich tot elkaar verhouden.

De kwalificerende opdrachten worden uitgevoerd in een beroepssimulatie op school. De leerlingen in de cohorten die zijn gestart vóór schooljaar 2010-2011 werken met bewijsmappen die achteraf worden beoordeeld. Vanaf het cohort dat in 2010 is gestart worden nieuwe kwalificerende opdrachten gehanteerd. In plaats van de bewijsmappen komen examendossiers die door Bureau Leren & Waarderen van Rijn IJssel worden gevuld met de beoordeelde opdrachten. In het schooljaar 2013/2014 zal voor het eerst op basis van de aangepaste exameninstrumenten en de nieuwe werkwijze gediplomeerd worden. Opgemerkt wordt wel dat met de nieuwe kwalificerende opdrachten een stap in de goede richting is gezet.

Conclusie en toelichting exameninstrumenten talen

De opleiding 91210 Allround grimeur is een mbo-opleiding op niveau 4. De inspectie heeft de exameninstrumenten van Nederlands op F-niveau (referentieniveau) en van Duits op CEF-niveau onderzocht.

Voor Nederlands referentieniveau (zie bijlage 2) zijn wel de afzonderlijke taalvaardigheden beoordeeld, maar is geen eindoordeel gegeven. Vier van de zes taalvaardigheden van Nederlands zijn als onvoldoende beoordeeld. Het eindoordeel voor Duits is voldoende. De exameninstrumenten voldoen aan de uitstroomeisen en toetstechnische eisen.

Het exameninstrumentarium voor alle subdomeinen van Nederlands is ingekocht bij de leverancier Deviant en onveranderd ingezet. De inspectie heeft dit instrumentarium bij de leverancier onderzocht en onvoldoende bevonden. Het oordeel voor het ingekochte exameninstrumentarium is overgenomen in dit rapport.

Het exameninstrumentarium Nederlands referentieniveau 3F voldoet niet voor alle taalvaardigheden aan de uitstroomeisen en de toetstechnische eisen. Voor Luisteren is geen instrumentarium beschikbaar.

De dekkinggraad van Schrijven, Spreken en Gesprekken voeren is onvoldoende. De opdrachten voor Schrijven en Spreken zijn van een passend niveau maar de beoordelingscriteria komen niet voldoende overeen met de kenmerken van de taakuitvoering voor 3F. Tevens ontbreekt bij de schrijfofdracht informatie over de lengte van de te schrijven tekst, die bepalend is voor de complexiteit van de opdracht. Taalverzorging is passend geïntegreerd in de schrijfofdrachten. Voor de opdracht voor Gesprekken voeren geldt dat de wijze waarop de opdracht is opgezet, de opdracht moeilijker maakt dan op grond van 3F voor een niveau 4 deelnemer geschikt is. De cesuurbepaling voor deze taalvaardigheden is onvoldoende. Er is sprake van een oneigenlijke punten toekenning door het naast relevante criteria, significant meewegen van criteria die niet gerelateerd zijn aan het niveau 3F. Daarnaast is het opvallend dat punten worden afgetrokken voor beoordelingsvoorwaardelijke criteria als bijvoorbeeld de gespreksduur of de lengte van de geschreven tekst. De dekkinggraad en de cesuurbepaling voor Lezen en Taalverzorging voldoen.

De informatie voor de deelnemer, de afnamecondities zijn over het algemeen voldoende, maar het beoordelingsvoorschrift niet. Het beoordelingsvoorschrift maakt niet duidelijk op basis waarvan delen van de score voor de verschillende onderdelen van de beoordeling mogen/moeten worden toegekend. Met uitzondering van het beoordelingsvoorschrift voor Lezen en Taalverzorging waarvoor dit wel duidelijk is. Voor wat betreft de informatievoorziening aan de deelnemer is er wel een enkele opmerking te maken. De deelnemer wordt niet geïnformeerd over de cesuurbepaling. Bij Gesprekken voeren is daarnaast geen informatie voor de deelnemer beschikbaar over de beoordeling, terwijl alleen bij Spreken is aangegeven dat deze mondeling zal worden meegedeeld.

Het exameninstrumentarium voor Duits is voor de vaardigheden lezen en luisteren ingekocht bij de leverancier Bureau ICE en onveranderd ingezet. De inspectie heeft dit instrumentarium op een eerder moment onderzocht en voldoende bevonden. Het oordeel voor het ingekochte exameninstrumentarium is overgenomen in dit rapport. Voor de vaardigheid lezen is ook een eigen toets aangeleverd. Voor de vaardigheden spreken, gesprekken voeren en schrijven zijn uitsluitend eigen toetsen ingezet. Deze exameninstrumenten voldoen aan de uitstroomeisen en toetstechnische eisen. In bijlage 2 staat de tabel met daarin de oordelen.

6.3 Afname, beoordeling en diplomering (standaard 5)

De deugdelijkheid van de afname, de beoordeling en de diplomering is beoordeeld op het niveau van de opleiding. Als er geen opleidingen zijn gespecificeerd, dan is de

onderstaande conclusie met bijbehorende toelichting van toepassing op alle onderzochte opleidingen.

Conclusie en toelichting

De onderzochte opleidingen voldoen niet aan de eisen van deze standaard. De afname en de beoordeling verlopen niet deugdelijk. Op basis van de vastgelegde resultaten verloopt de diplomering deugdelijk.

De examencommissie volgt onvoldoende of de afname en beoordeling deugdelijk verlopen, het is onduidelijk welke procedure wordt gevolgd bij de controles van de afname en beoordeling. De controle op de afname en beoordeling van de examens is voornamelijk van administratieve aard door het Bureau Leren & Waarderen. Als onderbouwing voor een deugdelijke afname en beoordeling wordt verwezen naar steekproefsgewijze controles door de examencommissie, meervoudige beoordeling van de proeves en mede ondertekening op het beoordelingsformulier bij controles. Het is niet weergegeven wat de frequentie van deze controles is en welke kwaliteitsgegevens worden en zijn verzameld tijdens deze controles.

Het instrument voor Mediavormgever is zonder opmerkingen vastgesteld. Uit het vaststellingsformulier voor de nieuwste opdracht blijkt niet dat het om een kadertoets gaat, aan welke criteria de opdrachten moeten voldoen en hoe de verstrekte opdrachten bij de vaststellingsprocedure wordt betrokken.

Leren, Loopbaan en Burgerschap

KCMD heeft in een verantwoordingsdocument vastgelegd hoe zij de examinering voor de zeven kerntaken van het brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap heeft ingericht.

6.4 Vertrouwen beroepenveld (standaard 1), deskundigheid betrokkenen (standaard 2) en borging kwaliteit (standaard 6)

Het vertrouwen van het beroepenveld, de deskundigheid van de betrokkenen en de borging van de examenkwaliteit is beoordeeld op het niveau van de opleidingen. Als er geen opleidingen zijn gespecificeerd, dan zijn de onderstaande conclusies met bijbehorende toelichting van toepassing op alle onderzochte opleidingen.

Conclusie en toelichting vertrouwen van het beroepenveld (standaard 1)

De onderzochte opleidingen voldoen aan de eisen van deze standaard. Het beroepenveld heeft voldoende vertrouwen in de examenkwaliteit.

Uit het tevredenheidsonderzoek blijkt dat bedrijven in voldoende mate tevreden zijn over de examinering. Voor de opleiding Mediavormgever worden de prestaties van de deelnemers met de bpv-bedrijven besproken en bedrijven zijn over het algemeen tevreden. De kritische vriendenkring van de opleiding Allround grimeur met leden uit het bedrijfsleven komt jaarlijks bijeen en evalueert zowel de opleiding als de examens. Ook maakt de opleiding Allround grimeur gebruik van verschillende beoordelaars uit het beroepenveld.

Conclusie en toelichting deskundigheid van betrokkenen (standaard 2)

De onderzochte opleidingen voldoen niet aan de eisen van deze standaard. De deskundigheid van de betrokkenen is onvoldoende aangetoond.

In het Handboek Leren & Waarderen zijn de uitgangspunten voor de deskundigheid van de betrokkenen bij examinering beschreven. In de zelfbeoordeling is wel verwezen naar diverse certificaten, maar van een adequate meting van de deskundigheid of van verzameling van gegevens over de deskundigheid van de betrokkenen is geen sprake.

De ontwikkelde producten laten zien dat er behoefte is aan meer deskundigheid voor de constructie van de exameninstrumenten.

Conclusie en toelichting borging van examinering (standaard 6)

De onderzochte opleidingen voldoen niet aan de eisen van deze standaard. De examinering is onvoldoende geborgd.

Het inspectieteam heeft niet kunnen vaststellen dat de examencommissie op een structurele wijze informatie inwint en analyseert om tot een afgewogen beoordeling van examinering te komen. De procedures voor examinering zijn vastgelegd in het collegebrede Handboek Leren & Waarderen. De implementatie hiervan is nog bezig. De procedures rondom examinering zijn vastgelegd, maar deze zijn onvoldoende gevolgd.

Het ontbreekt aan (kwantificeerbare) gegevens, waardoor de kwaliteit van de afname en beoordeling niet inzichtelijk is. Er zijn geen procesverbalen of evaluatieformulieren aangetroffen op basis waarvan de afname en beoordeling kan worden geëvalueerd.

6.5 Naleving wettelijke vereisten (standaard 7)

De inspectie beoordeelt of de instelling de eisen rondom examinering naleeft, zoals die in de WEB zijn opgenomen. Als er geen opleidingen zijn gespecificeerd, dan is de onderstaande conclusie met bijbehorende toelichting van toepassing op alle onderzochte opleidingen.

Conclusie en toelichting

De opleidingen voldoen aan de wettelijke vereisten betreffende:

- informatie over het examen (in OER of ander document)(art. 7.4.8 en art. 7.4.9 van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de examencommissie (waaronder art. 7.4.5 en art. 7.4.8 vijfde lid van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de commissie van beroep examens (art. 7.5.1 en art. 7.5.2 van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de openbare verantwoording (art 1.3.6 van de Wet educatie en beroepsonderwijs).

7 Conclusies en vervolgtoezicht

De inspectie heeft in de periode van februari tot en met april 2011 een onderzoek naar de examenkwaliteit uitgevoerd op Rijn IJssel. Dit onderzoek leidt tot de volgende conclusie.

Voldoende examenkwaliteit

De kwaliteit van de examinering van de onderstaande onderzochte opleidingen is voldoende.

- 10426 Verpleegkundige, BBL;
- 10544 Distributiemonteur gas (DMg), BBL;
- 91370 Sociaal-cultureel werker, BOL;
- 92640 Helpende zorg & welzijn, BOL;
- 93716 Analist (Technisch onderwijs assistent), BBL.

De inspectie voert geen vervolgtoezicht uit, aangezien de examenkwaliteit bij deze onderzochte opleidingen voldoende is.

Onvoldoende examenkwaliteit

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van de examinering van de onderstaande onderzochte opleidingen onvoldoende is.

- 10260 Monteur elektrische bedrijfsinstallaties (MBI), BBL;
- 10261 Monteur sterkstroominstallaties (MSI), BOL;
- 90413 Mediavormgever (Grafische vormgeving), BBL;
- 91210 Allround grimeur, BOL;
- 93420 Autotechniek (Eerste autotechnicus), BBL.

Bij de opleidingen waarvan geconstateerd is dat de examenkwaliteit onvoldoende is, doet de inspectie een melding aan de minister van OCW. Daarnaast intensificeert de inspectie het toezicht op de examens bij deze opleidingen. De instelling krijgt de gelegenheid de examinering te verbeteren waarna de inspectie bij deze opleidingen een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitvoert. Over dit onderzoek maakt de inspectie te zijner tijd nadere afspraken met de instelling.

Bijlage 1 Examenstandaarden en normering

De standaarden

Onderstaand worden 7 standaarden voor de examenkwaliteit gegeven. Bij elk van deze standaarden is een portret gevoegd. Deze portretten zijn zodanig opgebouwd dat wordt aangegeven wanneer toereikend aan een standaard wordt voldaan. Indien een standaard meer criteria omvat, wordt bij elk afzonderlijk criterium een portret gevoegd.

Standaard 1: Het beroepenveld heeft vertrouwen in de examenkwaliteit

Criterium: Vertrouwen beroepenveld examinering

Een opleiding scoort 'voldoende' op dit criterium wanneer de examinering overeenkomt met het volgende portret.

Het representatieve beroepenveld heeft voldoende vertrouwen in de kwaliteit van de examinering.
De examencommissie vergewist zich met een gepaste frequentie en grondigheid van de voldoende mate van vertrouwen van het beroepenveld in de kwaliteit van de examinering. Zij treft zo nodig maatregelen om het vertrouwen van het beroepenveld in de kwaliteit van de examinering te verbeteren en ziet toe op de effectiviteit daarvan. Het vertrouwen kan onder andere worden opgemaakt uit een representatief onderzoek, uit ervaringsgegevens die voortkomen uit de betrokkenheid van het beroepenveld bij de constructie en/of afname van de examens, of uit de gebleken tevredenheid van het beroepenveld over de kwaliteit van de net gediplomeerde nieuwe werknemer.

Standaard 2: De deskundigheid van betrokkenen is geborgd

Criterium: Borging deskundigheid

Een opleiding scoort 'voldoende' op dit criterium wanneer de examinering overeenkomt met het volgende portret.

De examencommissie vergewist zich met een gepaste frequentie en grondigheid van de deskundigheid van de betrokkenen bij examinering, bijvoorbeeld aan de hand van gegevens uit de constructie en vaststelling van exameninstrumenten, de beoordeling en afname van examens en deelnemerevaluaties. Zij ziet erop toe dat betrokkenen, zowel binnenschools als buitenschools, voldoen aan de door haar vastgestelde vereisten inzake de gewenste deskundigheid voor examinering. Zij maakt voor zichzelf inzichtelijk in welke mate de betrokkenen aan de deskundigheidscriteria voldoen, treft zo nodig verbetermaatregelen en ziet toe op de effectiviteit daarvan. Er zijn wel elementen in de deskundigheid die verbeterd kunnen worden, maar er vallen als gevolg hiervan geen grote gaten in de examinering.

Standaard 3: Het exameninstrumentarium voldoet inhoudelijk aan de uitstroomseisen

Criterium 1: Dekkingsgraad

Een opleiding scoort 'voldoende' op dit criterium wanneer de examinering overeenkomt met het volgende portret.

De exameninstrumenten dekken de kwalificatievereisten die zijn aangegeven in het eindtermendocument of het kwalificatiedossier zodanig af dat recht wordt gedaan aan het integrale kwalificatieprofiel. Van een toereikende dekking is alleen sprake indien de

examinering uitgaat van een toetsvorm die past bij het beheersingsniveau van de vereisten. Uitgangspunt voor de beoordeling van dekkingsgraad is dat alle vereisten uit het kwalificatiedossier onderdeel zijn van het examenprogramma. Er wordt over het geheel van het examen genomen geëxamineerd op het vereiste kwalificatieniveau.

- *Eindtermgerichte opleiding*

Minimaal 75% van de eindtermen van de deelkwalificatie is geëxamineerd met examens die qua inhoud en qua toetsvorm passen bij de eindtermen van de deelkwalificatie. Daarnaast is 100% van de eventuele, relevante wettelijke beroepsvereisten opgenomen in de examinering.

- *Competentiegerichte opleiding 1e generatie kwalificatiedossier*

Alle kerntaken en de bijbehorende relevante competenties (optellend tot minimaal 75% van de competenties) zijn geëxamineerd met examens die qua inhoud en qua toetsvorm passen bij die kerntaken en competenties. Daarnaast is 100% van de eventuele, relevante wettelijke beroepsvereisten opgenomen in de examinering.

- *Competentiegerichte opleiding 2e generatie kwalificatiedossier*

Minimaal 75% van de werkprocessen per kerntaak is geëxamineerd met examens die qua inhoud en qua toetsvorm passen bij de werkprocessen. Daarnaast is 100% van de eventuele, relevante wettelijke beroepsvereisten opgenomen in de examinering.

Criterion 2: Cesuur

Een opleiding scoort 'voldoende' op dit criterium wanneer de examinering overeenkomt met het volgende portret.

- *Eindtermgerichte opleiding*

- De cesuur van ieder exameninstrument ligt op een niveau waarop de deelnemer gemiddeld voldoet aan de vereisten die in de examinering zijn verwerkt. Dit niveau kan zijn aangegeven als 'voldoende' als ondergrens.
- Er is sprake van een evenwichtige, niet oneigenlijke puntentoekenning die recht doet aan het belang van de eindtermen.
- Er is bij een deelkwalificatie sprake van een weging van de opdrachten/toetsen onderling die geen afbreuk doet aan de gehanteerde cesuur.
- De cesuur voor de zak/slaagbeslissing ten aanzien van het diploma is dat alle deelkwalificaties die verplicht zijn voor het behalen van het diploma, met gunstig gevolg moeten zijn afgelegd.

- *Competentiegerichte opleiding gericht op 1e generatie kwalificatiedossier*

- De cesuur van ieder exameninstrument ligt op een niveau waarop de deelnemer gemiddeld voldoet aan de vereisten die in de examinering zijn verwerkt. Dit niveau kan zijn aangegeven als 'voldoende' als ondergrens.
- Er is sprake van een evenwichtige, niet oneigenlijke puntentoekenning die recht doet aan het belang van de competenties en kerntaken.
- Er is sprake van een weging van de opdrachten/toetsen onderling die geen afbreuk doet aan de bovengenoemde cesuur.

- *Competentiegerichte opleiding gericht op 2e generatie kwalificatiedossier*

- De cesuur van ieder exameninstrument ligt op een niveau waarop de deelnemer gemiddeld voldoet aan de vereisten die in de examinering zijn verwerkt. Dit niveau kan zijn aangegeven als 'voldoende' als ondergrens.
- Er is sprake van een evenwichtige, niet oneigenlijke puntentoekenning die recht doet aan het belang van de werkprocessen.

- Er is sprake van een weging van de opdrachten/toetsen onderling die geen afbreuk doet aan de gehanteerde cesuur.

Standaard 4: Het exameninstrumentarium voldoet aan de toetstechnische eisen

Criterion 1: Informatie deelnemer

Een opleiding scoort 'voldoende' op dit criterium wanneer de examinering overeenkomt met het volgende portret.

De exameninstrumenten bevatten voldoende informatie op grond waarvan de deelnemer weet wat er in het examen van hem verwacht wordt en welke punten hij waarmee kan behalen. De deelnemer weet wanneer hij wat moet doen om een voldoende te behalen. Dit betekent dat de beschrijving van een opdracht en/of gewenst resultaat, de beoordelingscriteria, de wijze van beoordeling en de cesuurbepaling bekend zijn voor de deelnemer.

Criterion 2: Afnamecondities

Een opleiding scoort 'voldoende' op dit criterium wanneer de examinering overeenkomt met het volgende portret.

De exameninstrumenten bevatten voldoende informatie op grond waarvan voor de deelnemer en de beoordelaar duidelijk is onder welke omstandigheden een examen moet worden afgenomen. De te treffen voorbereidingen, de toegestane hulpmiddelen, de omschrijving van de context/setting van de examenopdracht en de inrichting van de examenlocatie zijn bekend voor de deelnemer en de beoordelaar.

Criterion 3: Beoordelingsvoorschrift

Een opleiding scoort 'voldoende' op dit criterium wanneer de examinering overeenkomt met het volgende portret.

De exameninstrumenten zijn voorzien van een beoordelingsvoorschrift waaruit de beoordelaar duidelijk kan opmaken op grond waarvan een antwoord of prestatie van een deelnemer met een bepaalde (deel)score moet worden gewaardeerd. Er is beschreven hoe een zo objectief mogelijke beoordeling tot stand komt. Dit betekent dat het exameninstrumentarium de volgende zaken bevat:

- een inhoudelijk correct antwoordmodel of een beoordelingsschema (met beoordelingscriteria).
- een scoringsvoorschrift dat beschrijft welke antwoorden goed, gedeeltelijk goed en welke als fout moeten worden beschouwd, inclusief daarbij behorende waardering (punten).
- een beschrijving van hoe eventuele deelwaarderingen leiden tot een eindwaardering.
- een beoordelaarsinstructie met algemene richtlijnen over de wijze waarop de prestaties van deelnemers beoordeeld moeten worden.

Standaard 5: De examenprocessen van afname, beoordeling en diplomering zijn deugdelijk

Criterion 1: De afname

Een opleiding scoort 'voldoende' op dit criterium wanneer de examinering overeenkomt met het volgende portret.

De afname verloopt deugdelijk. De examencommissie vergewist zich met een gepaste frequentie en grondigheid van het verloop van de afname van examens, bijvoorbeeld

aan de hand van processen verbaal en/of deelnemerevaluaties. De examencommissie maakt voor zichzelf inzichtelijk of het examenproces naar wens verloopt, en analyseert wat mogelijke oorzaken zijn als processen niet naar wens verlopen.

criterium 2: De beoordeling

Een opleiding scoort 'voldoende' op dit criterium wanneer de examinering overeenkomt met het volgende portret.

De beoordeling verloopt deugdelijk. De examencommissie vergewist zich met een gepaste frequentie en grondigheid van de beoordeling van examens, bijvoorbeeld aan de hand van resultatenanalyses, deelnemerevaluaties en gegevens uit (steekproefsgewijze) dubbele beoordelingen, op grond waarvan zij voor zichzelf inzichtelijk maakt of de beoordeling naar wens verloopt. Ook houdt zij bij wanneer zij beoordelingsresultaten aanpast en tot welke verbeteracties deze correcties leiden of hebben geleid. De examencommissie analyseert wat mogelijke oorzaken zijn als de beoordelingen niet naar wens verlopen.

criterium 3: Diplomerings en/of certificering

Een opleiding scoort 'voldoende' op dit criterium wanneer de examinering overeenkomt met het volgende portret.

Diploma's en certificaten worden op deugdelijke gronden afgegeven. De examencommissie vergewist zich daarvan. De examencommissie kan zich desgevraagd verantwoorden over haar besluiten in deze.

Standaard 6: De examenkwaliteit is voldoende geborgd

criterium: Kwaliteitsborging

Een opleiding scoort 'voldoende' op dit criterium wanneer de examinering overeenkomt met het volgende portret.

De examencommissie vergewist zich met een gepaste frequentie en grondigheid van de integrale kwaliteit van de examinering. Zij doet dit met medewerking van onafhankelijke deskundigen. De examencommissie legt van de uitkomsten van deze beoordeling verantwoording af aan belanghebbenden, treft zo nodig verbetermaatregelen en ziet toe op de effectiviteit daarvan.

Standaard 7: De instelling voldoet aan de wettelijke vereisten rondom examinering

criterium: Naleving wettelijke vereisten

Een opleiding scoort 'voldoende' op dit criterium wanneer de examinering overeenkomt met het volgende portret.

De opleiding voldoet aan de wettelijke vereisten betreffende:

- informatie over het examen (in OER of ander document) (art. 7.4.8 en art. 7.4.9 van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de examencommissie (waar onder art. 7.4.5 en art. 7.4.8, vijfde lid van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de commissie van beroep examens (art. 7.5.1 en art. 7.5.2 van de Wet educatie en beroepsonderwijs);
- de openbare verantwoording (art. 1.3.6 van de Wet educatie en beroepsonderwijs).

Bijlage 2 Exameninstrumenten talen competentiegerichte opleidingen

De inspectie heeft naast beroepsgerichte exameninstrumenten, ook exameninstrumenten voor talen onderzocht. Het oordeel voor talen heeft in het onderzoeksjaar 2010-2011 geen invloed op het eindoordeel van de opleiding. In deze bijlage vindt u de tabellen met daarin de beoordeling voor de onderzochte talen. De toelichting op de beoordeling staat in het hoofdstuk kwaliteit examinering van de exameneenheid waartoe de desbetreffende opleiding behoort.

Nederlands en moderne vreemde talen volgens CEF

Per taal is bekeken of de vijf taalvaardigheden (luisteren, lezen, gesprekken voeren, spreken en schrijven) voldoen aan de uitstroomeisen (standaard 3) en de toetstechnische eisen (standaard 4). Hierbij is onder andere beoordeeld of de exameninstrumenten voldoen aan de beheersingsniveaus (CEF) zoals vastgelegd in de kwalificatiedossiers. Indien de eisen voor Nederlands vanuit het addendum of het brondocument verschillen van de eisen uit het kwalificatiedossier, geldt het hoogste niveau. Het oordeel voor Nederlands en/of moderne vreemde talen is voldoende, indien drie of meer taalvaardigheden voldoende zijn.

Nederlands volgens referentieniveau

Vanaf 1 augustus 2010 geldt de wet Referentieniveau. Dit betekent dat vanaf het cohort 2010-2011 het Referentiekader 'doorlopende leerlijnen taal en rekenen' geldt. De referentieniveaus gelden voor alle startende deelnemers, ongeacht het dossier waarop ze zijn ingeschreven, dus ook eindtermendossiers. Als zittende deelnemers (eerdere cohorten dan 2010) worden overgeschreven naar het nieuwste dossier 2010 waarvoor de referentieniveaus (vanaf 1 augustus 2010) gelden, dan gelden ook alle eisen uit het nieuwe dossier voor deze deelnemers, inclusief de referentieniveaus.

De subdomeinen Luisteren, Spreken, Gesprekken, Schrijven, Lezen zakelijke teksten en Taalverzorging zijn beoordeeld op de uitstroomeisen (standaard 3) en de toetstechnische eisen (standaard 4). Hierbij is onder andere beoordeeld of de exameninstrumenten voldoen aan de referentieniveaus (F-niveaus: 3F voor mbo 4 en 2F voor mbo 1-2-3) zoals is vastgelegd in de kwalificatiedossiers. We geven in het onderzoeksjaar 2010 - 2011 nog geen eindoordeel voor Nederlands.

93716 Analist (Technisch onderwijs assistent), BBL

Tabel B2.1 Beoordeling exameninstrumenten Nederlands op CEF-niveau

Standaard	Inhoudelijke uitstroomseisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Oordeel per taalvaardigheid
	ω	4	
Gesprekken voeren, B2	V	V	V
Lezen, B2	V	V	V
Luisteren, B2	V	V	V
Schrijven, B2	V	V	V
Spreken, B2	V	V	V
Eindoordeel exameninstrumentarium	voldoende		
O = onvoldoende / V = voldoende			

Tabel B2.2 Beoordeling exameninstrumenten MVT (Engels) op CEF-niveau

Standaard	Inhoudelijke uitstroomseisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Oordeel per taalvaardigheid
	ω	4	
Gesprekken voeren, A2	V	V	V
Lezen, B1	V	V	V
Luisteren, B1	V	V	V
Schrijven, A2	V	V	V
Spreken, B1	V	V	V
Eindoordeel exameninstrumentarium	voldoende		
O = onvoldoende / V = voldoende			

93420 Autotechniek (Eerste autotechnicus), BBL

Tabel B2.3 Beoordeling exameninstrumenten Nederlands op CEF-niveau

Standaard	Inhoudelijke uitstroomeisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Oordeel per taalvaardigheid
	3	4	
Gesprekken voeren, B1	V	V	V
Lezen, B2	V	V	V
Luisteren, B2	V	V	V
Schrijven, B1	V	V	V
Spreken, B1	V	V	V
Eindoordeel exameninstrumentarium	voldoende		
O = onvoldoende / V = voldoende			

Tabel B2.4 Beoordeling exameninstrumenten MVT (Engels) op CEF-niveau

Standaard	Inhoudelijke uitstroomeisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Oordeel per taalvaardigheid
	3	4	
Gesprekken voeren, A2	V	V	V
Lezen, B1	V	V	V
Luisteren, B1	V	V	V
Schrijven, A1	V	V	V
Spreken, A1	O	O	O
Eindoordeel exameninstrumentarium	voldoende		
O = onvoldoende / V = voldoende			

91370 Sociaal-cultureel werker, BOL

Tabel B2.5 Beoordeling exameninstrumenten Nederlands op CEF-niveau

Standaard	Inhoudelijke uitstroomeisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Oordeel per taalvaardigheid
	3	4	
Gesprekken voeren, B2	O	V	O
Lezen, B2	V	V	V
Luisteren, B2	O	V	O
Schrijven, B2	O	V	O
Spreken, B2	O	V	O
Eindoordeel exameninstrumentarium	onvoldoende		
O = onvoldoende / V = voldoende			

92640 Helpende zorg & welzijn, BOL

Tabel B2.6 Beoordeling exameninstrumenten Nederlands op CEF-niveau

Standaard	Inhoudelijke uitstroomeisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Oordeel per taalvaardigheid
	3	4	
Gesprekken voeren, B1	V	V	V
Lezen, B1	V	V	V
Luisteren, B1	V	V	V
Schrijven, B1	V	V	V
Spreken, B1	V	V	V
Eindoordeel exameninstrumentarium	voldoende		
O = onvoldoende / V = voldoende			

90413 Mediavormgever (Grafische vormgeving), BBL

Tabel B2.7 Beoordeling exameninstrumenten Nederlands op CEF-niveau

Standaard	Inhoudelijke uitstroomseisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Oordeel per taalvaardigheid
	ω	4	
Gesprekken voeren, B2	V	V	V
Lezen, B2	V	V	V
Luisteren, B2	V	V	V
Schrijven, B2	V	V	V
Spreken, B2	V	V	V
Eindoordeel exameninstrumentarium	voldoende		
O = onvoldoende / V = voldoende			

Tabel B2.8 Beoordeling exameninstrumenten MVT (Engels) op CEF-niveau

Standaard	Inhoudelijke uitstroomseisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Oordeel per taalvaardigheid
	ω	4	
Gesprekken voeren, B1	V	V	V
Lezen, B1	V	V	V
Luisteren, B1	V	V	V
Schrijven, A2	V	V	V
Spreken, A2	V	V	V
Eindoordeel exameninstrumentarium	voldoende		
O = onvoldoende / V = voldoende			

91210 Allround grimeur, BOL

Tabel B2.9 Beoordeling exameninstrumenten Nederlands op F-niveau (referentieniveau)

Standaard	Inhoudelijke uitstroomseisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Oordeel per taalvaardigheid
	ω	4	
Luisteren	O	O	O
Spreken	O	O	O
Gesprekken	O	O	O
Schrijven	O	O	O
Lezen zakelijke teksten	V	V	V
Taalverzorging	V	V	V
O = onvoldoende / V = voldoende			

Tabel B2.10 Beoordeling exameninstrumenten MVT (Duits) op CEF-niveau

Standaard	Inhoudelijke uitstroomseisen exameninstrumenten	Toetstechnische kwaliteit exameninstrumenten	Oordeel per taalvaardigheid
	ω	4	
Gesprekken voeren, A2	V	V	V
Lezen, A2	V	V	V
Luisteren, A2	V	V	V
Schrijven, A1	V	V	V
Spreken, A1	V	V	V
Eindoordeel exameninstrumentarium	voldoende		
O = onvoldoende / V = voldoende			